

Силабус курсу
Сучасна зарубіжна література

Ступінь вищої освіти – магістр
Галузь знань: 03 Гуманітарні науки
Спеціальність: 014 Середня освіта
Освітньо-професійна програма «Українська мова і література»

Рік підготовки – 1, семестр – 2

Компонент освітньої програми: вибіркова дисципліна

Кількість кредитів – 4,5

Дні занять: середа, 14.20-15.40, п'ятниця, 15.55-17.15, ауд. 87

Консультації: понеділок, 15.55, ауд. 87

Мова викладання: українська

Керівник курсу

доктор філологічних наук, професор Лановик Зоряна Богданівна

Контактна інформація: m-z@ukr.net

Опис дисципліни

Сучасний фахівець-філолог повинен знати та орієнтуватися в процесах, що відбуваються зараз у світовому письменстві, бути здатним висловити свою фахову позицію щодо найсучасніших літературних подій і явищ.

Мета дисципліни «Сучасна зарубіжна література» – аналіз основних літературних явищ і закономірностей розвитку зарубіжної літератури ХХ – початку ХХІ ст.: ознайомлення із творчістю найпомітніших письменників періоду кінця ХХ – поч. ХХІ ст.; формування уявлення про жанрову систему літератури цього періоду та особливостей її розвитку; поглиблення розуміння специфіки літературного процесу доби постмодернізму та постпостмодернізму; опанування навиками аналізу літературних творів сучасних напрямів і стилів, естетики постмодернізму; осмислення міжкультурних та міжпредметних зв'язків надскладних літературних феноменів:

- розвинути здатність формулювати нові гіпотези та вирішувати наукові задачі в галузях лінгвістики та літературознавства, підбирати відповідні методи для їх розв'язання; володіння основними поняттями й методами лінгвістичного та літературознавчого дослідження та вміння застосовувати їх на практиці;

- навчити формувати в учнів і ЗВО уміння користуватися метамовою лінгвістики та літературознавства, виконувати передбачені навчальними програмами види мовних розборів, аналіз художнього тексту.;

- вдосконалити використовувати профільні знання в галузі літературознавства для оцінки сучасного літературного процесу в Україні та світі, теоретико-літературних узагальнень, виокремлення тенденцій розвитку мистецтва, розуміння феномену естетичного в усній та писемній традиції;

- формувати здатність використовувати можливості мережевих програмних систем та Інтернет-ресурсів для вирішення теоретичних і практичних завдань у галузі професійної діяльності.

Предмет навчальної дисципліни – сучасний літературний процес як складне і неоднозначне мистецьке явище, що перебуває у постійному русі та трансформації під впливом глобалізації, міжкультурних контактів, міжмистецької взаємодії.

Навчальний контент

Години			Теми	Результати навчання	Завдання
лекції	прак-тичні	самос-тійна робота			
2	1	4	Тема 1. Сучасний літературний простір. Проблеми рецепції та інтерпретації.	Осмислення проблеми систематизації творів сучасної літератури. Окреслення питання канону у сучасному літературознавстві. Виявлення особливостей рецепції літературних творів. Освоєння основних підходів до вивчення сучасної літератури із залученням загальних та спеціальних стратегій.	Питання для обговорення, презентації, аналіз програмних праць, текстів, теоретичні моделі.
2	1	2	Тема 2. Проблеми періодизації сучасної літератури.	Засвоєння загальних принципів періодизації літературного процесу. З'ясування специфіки механічної та соціально зумовленої періодизацій культури. Виявлення закономірностей систематизації літературних творів за територіальним принципом.	Питання для обговорення, презентації, аналіз текстів, теоретичні моделі.
2	2	4	Тема 3. Селекція і літературний канон.	Засвоєння поняття літературного канону і розуміння нормативності у мистецтві. Осмислення проблеми «війни канонів» у сучасному літературознавстві. Інтерпретація індивідуальних авторських канонів.	Питання для обговорення, аналіз програмних праць, текстів.
2	6	6	Тема 4. Сучасна література та ідеологія/ідеології.	Розуміння проблеми ідентичності в сучасному світі. Вивчення основних контекстів ідеологічних доміант. З'ясування специфіки політичних/ філософських/ національних/ естетичних та ін. ідеологій. Осмислення постколоніалізму та глобалізації як основних ідеологічних дискурсів сучасної культури.	Питання для обговорення, презентації, аналіз програмних праць, текстів.
2	6	8	Тема 5.	Розуміння процесів	Питання для

			Постколоніальні студії.	<p>колонізації та постколоніалізму та фіксація їх у літературі метрополій та поневолених народів. Вивчення етапів розвитку колоніалізму. Освоєння основних теоретичних концепцій сучасних постколоніальних студій у літературознавстві. Вироблення вміння виявляти прояви постколоніального мислення у сучасній літературі.</p>	обговорення, презентації, аналіз програмних праць, текстів, теоретичні моделі.
2	4	8	Тема 6. Сучасний постмодернізм	<p>Вміти розрізняти твори модернізму, постмодернізму, пост-постмодернізму на основі ідейно-філософських та естетичних принципів. Засвоєння основних теорій постмодернізму. Оволодіння текстовими стратегіями постмодернізму. Розуміння співвідношення теорії деконструктивізму із постмодерністським літературним дискурсом.</p>	Питання для обговорення, презентації, аналіз програмних праць, текстів, теоретичні моделі.
2	4	8	Тема 7. Пост-постмодернізм	<p>Оволодіння термінологією пост-постмодернізму. Розуміння розмежування та специфіки терміновживання, а також семантичного наповнення термінів «постмілленіалізм», «кібермодернізм», «метамодернізм», «енвайронменталізм» та ін. Вміння аналізувати твори пост-постмодернізму на різних рівнях текстових компонентів та елементів текстових стратегій.</p>	Питання для обговорення, презентації, аналіз програмних праць, текстів, теоретичні моделі.
2	4	4	Тема 8. Зміна теоретичних параметрів світової літератури	<p>Осмислення трансформації поняття «світової літератури». Оволодіння навиками розрізнення жанрових матриць класичної та сучасної літератури, а також масової літератури як своєрідного породження новітньої епохи розвитку культури. Розуміння процесів формування літературної індустрії,</p>	Питання для обговорення, презентації, аналіз програмних праць, текстів, теоретичні моделі.

				розповсюдження і сприймання сучасної літератури, а також специфіки зміни інституту авторства.	
2	2	6	Тема 9. Літературні премії як форма визнання і канонізації творів сучасної літератури	Оволодіння знаннями історії та технологічних параметрів світових літературних премій, історії їхнього становлення та сучасного статусу. Аналіз творів письменників-лауреатів Нобелівської премії як найвищого прояву визнання і канонізації творів сучасної літератури, а також інших (Букерівської, Пулітцерівської, Гонкурівської та ін.) літературних премій сучасності.	Питання для обговорення, презентації, аналіз текстів.
18	30	50	Всього		

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 2	Здатність формулювати нові гіпотези та вирішувати наукові задачі в галузях лінгвістики та літературознавства, підбирати відповідні методи для їх розв'язання; володіння основними поняттями й методами лінгвістичного та літературознавчого дослідження та вміння застосовувати їх на практиці;
ФК 3	Здатність формувати в учнів і ЗВО уміння користуватися метамовою лінгвістики та літературознавства, виконувати передбачені навчальними програмами види мовних розборів, аналіз художнього тексту;
ФК 6	Здатність використовувати профільні знання в галузі літературознавства для оцінки сучасного літературного процесу в Україні та світі, теоретико-літературних узагальнень, виокремлення тенденцій розвитку мистецтва, розуміння феномену естетичного в усній та писемній традиції;
ФК 8	Здатність використовувати можливості мережевих програмних систем та Інтернет-ресурсів для вирішення теоретичних і практичних завдань у галузі професійної діяльності.
	Програмні результати навчання
ПРН 1	Здатність відібрати і проаналізувати попередні джерела, в яких осмислюється проблема; проектувати та здійснювати емпіричні дослідження; проявляти творчі здібності під час досліджень; використовувати набуті знання з лінгвістики та літературознавства для вибору оптимальних шляхів аналізу різноманітного мовного матеріалу, художніх чи фольклорних творів, критичних праць; підготувати доповідь, наукову статтю;
ПРН 8	Здатність вміти, виходячи з мети спостереження та властивостей об'єкта дослідження, обирати метод і розробляти план та методику спостереження; прогнозувати вплив різних факторів на якість результату;
ПРН 9	Здатність працювати з текстовою, графічною та числовою інформацією за

	допомогою комп'ютера; використовувати можливості мережевих програмних систем для вирішення теоретичних і практичних завдань у галузі професійної діяльності; вміння користуватися електронними словниками; пошук методичних матеріалів для реалізації міжпредметних та міжмистецьких зв'язків.
--	--

Літературні джерела

- Антологія світової літературно-критичної думки XX ст. / За ред. М.Зубрицької. Вид. 2-е, доповнене. Львів: Літопис, 2002. 832 с.
- Баррі П. Вступ до теорії: літературознавство і культурологія / Пер. з англ. О.Погинайко; Наук. ред. Р.Семків. Київ: Смолоскип, 2008. 360 с.
- Беньямин В. Маски времени: эссе о культуре и литературе. Санкт-Петербург: Симпозиум, 2004. 478 с.
- Блум Г. Західний канон: книги на тлі епох. Київ: Факт, 2007. 720 с.
- Висоцька Н. Едність множинного. Американська література кінця XX – початку XXI століть у контексті культурного плюралізму. Київ: Вид центр КНЛУ, 2010. 456 с.
- Енциклопедія постмодернізму / За ред. Ч.Вінквіста та В.Тейлора; Пер. з англ. В.Шовкун; Наук. ред. О.Шевченко. Київ: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2003. – 503 с.
- Западное литературоведение XX века. Энциклопедия. Москва: INTRADA, 2004. 560 с.
- Затонский Д.В. Модернизм и постмодернизм. Мысли об извечном коловращении изящных и неизящных искусств. Харьков: Фолио; Москва: Аст, 2000. 256 с.
- Лімборський І. Світова література і глобалізація. Черкаси: Брама-Україна, 2011. 190 с.
- Літературознавча енциклопедія: У 2-х т. / Автор-укладач Ковалів Ю.І. Київ.: ВЦ «Академія», 2007. Т. 1. 608 с.; Т. 2. 624 с.
- Література. Теорія. Методологія: Пер. з польської С.Яковенка / Упор. і наук. ред. Д.Уліцької. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2006. 543 с.
- Многоликая глобализация / Под ред. П. Бергера и С. Хантингтона; Пер. с англ. В. В. Сапова под ред. М. М. Лебедевой. Москва: Аспект Пресс, 2004. 379 с.
- Пахаренко В. Літературний процес. Мистецькі опозиції. Стиль доби. Характеристика основних мистецьких напрямів / Василь Пахаренко // Пахаренко В. Основи теорії літератури. Київ: Генеза, 2009. С. 139–269.
- Поліщук Я. Постколоніальна парадигма інтерпретації літератури // Теорія літератури, компаративістика, україністика. Зб. наук. праць з нагоди 70-річчя Р.Гром'яка / Studia methodologica. Вип. 19. Тернопіль: Підручники і посібники, 2007. С.8-17.
- Рябчук М. Постколоніальний синдром. Спостереження. Київ: вид. К.І.С., 2011. 288 с.
- Саїд Е. Культура й Імперіялізм. Київ: критика, 2007. 608 с.
- Саїд Е. Орієнталізм / Пер. В.Шовкун. Київ: Основи, 2001. 511 с.
- Самосознание культуры и искусства XX века. Западная Европа и США. – Москва; Санкт-Петербург: Университетская книга, 2000. 640 с. (Культурология. XX век).
- Сміт Е. Нації та націоналізм у глобальну епоху. Київ: Ніка-Центр, 2006. 320 с.
- Сміт Е. Національна ідентичність. Київ: Основи, 1994. 531 с.
- Співак Г.Ч. В інших світах: Есеї з питань культурної політики. Київ: вид. дім «Всесвіт», 2006. 480 с.
- Федунь О. Постколоніальна критика в українському літературознавстві / Слово і час, 2001. № 10. С.10-14.
- Шкандрій М. Літературознавство і постколоніалізм / Українське літературознавство. Вип.65. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2003. С.3-9.
- Иглтон Т. Теория литературы. Введение / Пер. Е.Бучкиной под ред. М.Маяцкого и Д.Субботина. Москва: Издательский дом «Территория будущего», 2010. 296 с.
- Лімборський І. Світова література і глобалізація. Черкаси: Брама-Україна, 2011. 190 с.
- Літературознавча енциклопедія: У 2-х т. / Автор-укладач Ковалів Ю.І. Київ.: ВЦ «Академія», 2007. Т. 1. 608 с.; Т. 2. 624 с.
- Література. Теорія. Методологія: Пер. з польської С.Яковенка / Упор. і наук. ред. Д.Уліцької. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2006. 543 с.
- Многоликая глобализация / Под ред. П. Бергера и С. Хан-М 73 тингтона; Пер. с англ.

В. В. Сапова под ред. М. М. Лебедевой. Москва: Аспект Пресс, 2004. 379 с.

Наливайко Д. Теорія літератури й компаративістика. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2006. 347 с.

Філоненко С. Масова література в Україні: дискурс / гендер / жанр: Монографія / Софія Філоненко. Донецьк: ЛАНДОН-XXI, 2011. 432 с.

Яус Г. Р. Досвід естетичного сприйняття і літературна герменевтика. Київ: Вид-во «Основи», 2011. 624 с.

Політика оцінювання

- *Політика щодо дедлайнів та перескладання.* Роботи, які здано з порушенням термінів без поважних причин, буде оцінено на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модуля відбувається за наявності поважних причин.
- *Політика щодо академічної доброчесності.* Письмові роботи викладач перевіряє на наявність плагіату і допускає до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час модульних робіт та екзаменів заборонено (у т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволено використовувати лише під час онлайн-тестування (наприклад, у програмі MOODLE).
- *Політика щодо відвідування.* Відвідування занять є обов'язковим компонентом освітнього процесу. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в представленні соціального проекту) навчання може відбуватися в онлайн-формі за погодженням із керівником курсу.

Остаточна оцінка за курс розраховується таким чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Тема 1	10
Тема 2	10
Тема 3	10
Тема 4	10
Тема 5	10
Тема 6	10
Тема 7	10
Тема 8	10
Тема 9	10
Тест	10

Шкала оцінювання студентів:

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно

E	60-64	задовільно
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом

До силабусу додано такі матеріали:

- 1) навчально-методичний комплекс (лекційний матеріал, завдання для практичних занять, завдання для модульного контролю);
- 2) електронний навчально-методичний комплекс у системі MOODLE.